

[Kirsten Madsen]

Edinburgh-vedtagelsen på dette område ud over dobbeltbureaukrati.

Yderligere er det uetisk bankmoral at ændre protokollens artikel 20, stk. 2, hvor der udtrykkelig står, at banken ved sine udlåns- og garantiforretninger skal iagttage følgende principper . . . og derefter kommer der 6 principper, hvor nr. 2 siger, at den, altså banken, hverken må erhverve interesser i virksomheder eller påtage sig ansvar for deres ledelse, medmindre beskyttelsen af dens, altså bankens, rettigheder kræver det for at sikre, at dens fordringer indgår.

Men det er jo præcis det modsatte, der er hensigten med beslutningsforslaget. Det går nemlig ifølge udenrigsministeren ud på at ændre protokollen vedrørende vedtægterne for Den Europæiske Investeringsbank med henblik på at bemyndige Styrelsesrådet for Den Europæiske Investeringsbank til at oprette en europæisk investeringsfond, oven i købet således, at i fonden deltager Fællesskabet, Den Europæiske Investeringsbank og andre finansielle institutioner.

Dette er i skarp strid med al bankmoral og al banketik, og Danmark har i forvejen ikke alt for gode erfaringer med en af de andre europæiske bankers respekt for penge, nemlig Østbankens.

Oprettelsen af fonden har altså ingen reelle formål, som Den Europæiske Investeringsbank ikke selv kan opfylde. Det skulle da lige være en dobbeltadministration i forhold til Den Europæiske Investeringsbank, så man kan udvide personaleforbruget, men det giver jo ikke akkurat – med ekstra overadministration – muligheder for at få ekstra penge til økonomisk opsving i Europa.

Jeg skal derfor indstille beslutningsforslaget til forkastelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 117 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 9 (FP).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Dette vil blive meddelt til udenrigsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

35) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 104:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 320 om ydelse af et statslån på 1,0 mia. kr. til Færøerne tilbage fra Finansudvalget.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 16/6 93. Første behandling 17/6 93. Betænkning 23/6 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Selv om jeg risikerer at skabe uro i finansministerens politiske bagland, vil jeg have lov at sige, at de svar, vi har fået under denne behandling af beslutningsforslaget om milliarder til Færøerne, er af en noget bedre karakter end det, vi er vant til. Man ville ikke med rette om disse svar kunne sige, at det er Anders And-svar.

Der er en masse svar, finansministeren burde have givet, men det er politiske grunde, som gør, at man ikke vil, og det kan vi bare forholde os til. Ellers synes jeg, at kvaliteten er øget.

Men når det er sagt, så er der heller ikke mere pænt at sige. Det er den tredje check på en varig løsning, der nu skal sendes til Færøerne. De er kommet med tre måneders mellemrum. Vi ved, at man allerede har aftalt det næste møde, og det skal foregå i efteråret, så 3-måneders-intervallet ser ud til at holde.

Det drejer sig i første omgang om 1 mia. kr. i statslån, hvoraf de 500 mio. kr. er tiltænkt de økonomisk trængte banker. Første gang vi behandlede en sag om tilskud, var der kun én bank, for da sørgede Den Danske Bank selv for sit eget, men den er nu også kommet ind under Folketingets og skatteydernes vinger. Derfor handler det om at omlægge udenlandske lån på et ukendt milliardbeløb.

Fremskridtspartiet har følt, at om ikke andet så af hensyn til historien er vi nødt til at få bogført, hvad det her drejer sig om. Vi er nødt til at få stillet en masse spørgsmål, således at man, næste gang man kommer, i hvert fald ikke kan

[Kirsten Jacobsen]

komme og bortforklare det, man sagde sidste gang.

Der har været stillet spørgsmål om, om regeringen dog i det mindste, når man nu skulle yde så massiv en omgang penge, som der her er tale om, kunne tænke sig at ændre en lille smule på nogle af de aftaler, der var. Der er bl.a. aftalen om den færøske undergrund. Fremskridtspartiet føler ikke, at det er rigtigt, at man har en aftale om, at færingerne uden videre kan bruge et eventuelt overskud, hvis man finder olie i undergrunden, uden at det automatisk medfører, at man først betaler regningen til de danske skatteydere. Den har regeringen ikke villet ændre.

Der har også været spurgt, om man kunne tænke sig at stille skærpede krav bl.a. til balancen på finansloven, men dér har finansministeren den opfattelse, at det ikke kan nytte noget at stille krav, for de bliver ikke opfyldt alligevel. Så er jeg egentlig enig med finansministeren, så er det mere ærligt at sige det.

Men regeringen med sine 90 mandater har klart taget stilling her. Det fremgår af de svar på spørgsmål 15, 16 og 17, som er optrykt i betænkningen, og hvor der bliver spurgt – i spørgsmål 16 – om regeringen er villig til at lytte til saglige indvendinger mod aftalen og forlange aftalen ændret eller forlange den genforhandlet. Regeringen siger nej.

Selv saglige indvendinger har man ikke tænkt sig at lytte til. I svarets sidste linier står der:

»Regeringen har derfor ingen intentioner om at ændre i aftalen.«

Man kan jo ikke med den korte taletid, vi har her, gå igennem hele det omfattende materiale. Det håber jeg der er andre der vil gøre.

Men hvis man bare tager en enkelt del ud, så kan man tage den del ud, som hedder Atlantic Airways, og spørge sig selv, om det er rigtigt, at de danske skatteydere skal være med til at betale, at man opretholder et eget luftfartsselskab for en befolkning på 47.000 mennesker, som skal have offentlige tilskud den ene gang efter den anden.

Det fremgår af et af svarene, at i december 1992 fik Atlantic Airways 75 mio. kr. af det færøske landsstyre i aktiekapital. Der er så blevet stillet spørgsmål – fordi der går rygter på Færøerne om, at Atlantic Airways er ude og bede om flere penge – og man siger i svarene, at

man har ikke kendskab til, at der skulle være brug for yderligere kapital i 1993.

Der er lige på Fremskridtspartiets telefax indløbet en meddelelse fra Færøerne, som jeg vil bede finansministeren afkræfte. Der står:

»De seneste regnskabstal for Atlantic Airways viser på nuværende tidspunkt et underskud på ca. 20 mio. kr., og foreløbig har vi langt igen til årets udgang.«

Det svarer ikke så godt til de svar, som finansministeren har givet. Men finansministeren har dog givet ét svar, jeg lagde megen vægt på, indtil jeg kom til at nærlæse det.

Spørgsmålet gik ud på, om det ville være muligt uden den danske regerings samtykke at forstrække dette luftfartsselskab en gang til. Dér sagde finansministeren i svaret på spørgsmål 70:

»Dette indebærer, at landsstyret ikke uden den danske regerings samtykke kan yde garantier til Atlantic Airways. Men vi har nu ikke talt om, at man kan yde lån til dem.«

Men så kommer det i næste afsnit:

»Det fremgår endvidere af rammeaftalen, at i forbindelse med de årlige forhandlinger om bloktilskud drøftes tilbagebetaling af statslån og landsstyrets forslag til rammer for den færøske finanslov.

Ydelse af et eventuelt lån til Atlantic Airways vil kunne indgå i disse drøftelser.«

Det vil sige, at finansministeren og regeringen ikke afviser, at når man skal til at drøfte sagen her til september, så kan det godt ske, at man også skal til at drøfte, om Atlantic Airways skal forstrækkes en gang til.

Jeg vil også gerne spørge finansministeren, om finansministeren vil bekræfte, at det danske luftfartsselskab Maersk Air, som har beflyjet ruten i 20 år uden problemer, har ansøgt Trafikministeriet om at nedsætte priserne på ruten. Vi har jo fået liberaliseret hele luftfartsområdet inden for EF. Men da Færøerne ikke tilhører EF, skal prisændringer stadig væk godkendes af landsstyret og af Trafikministeriet, og prisnedsættelser er blevet nægtet.

Det vil sige, at man opretholder en kunstigt høj pris på beflyvningen mellem København og Færøerne, for at Atlantic Airways ikke skal have endnu større underskud.

Det er blevet bevist – og det vil jeg også gerne have bekræftet – at det færøske sygehusvæsen flyver for 6 mio. kr. Man har tilbudt en 20

[Kirsten Jacobsen]

pct.'s reduktion af prisen, hvis man ville flyve med Maersk, og man ville altså kunne spare skatteyderne for 1 mio. kr. om året. Svaret har været nej. Man skal betale overprisen til Atlantic Airways, for ellers kan de ikke eksistere.

Det er nogle af disse begrundelser, som gør, at Fremskridtspartiet siger: Der er noget galt, og det skulle vi gerne have ryddet op i.

Vi får ryddet en flig, hver eneste gang der kommer et aktstykke, og vi vil ufortrødent fortsætte. Vi er overbevist om, at hvis de almindelige færinger, som skal døje med det her i deres hverdag, skal få en bedre hverdag, så er det nødvendigt, at vi ikke bliver ved med at smide penge op til de politikere, som på en uansvarlig måde har sørget for, at færingerne er endt i den situation, de er.

Vi synes også, at det var uanstændigt, da Folketinget indskrænkede demokratiet på Færøerne. Vi syntes, det var endnu mere uanstændigt, fordi det jo skete efter, at Folketinget var blevet forholdt oplysninger af indenrigsministeren. Indenrigsministeren undskyldte det ganske vist.

Men hvis ikke Fremskridtspartiet havde fået afbrudt tredjebehandlingen, så havde man end ikke fået dokumenterne oversendt. Deraf kunne man tydeligt se, at når det færøske Lagting vedtager noget, så skriver det færøske landsstyre det til Folketinget, det har lyst til. I den danske regering – hvad enten det er den ene eller den anden regering – holder man med landsstyret og ikke med parlamentet.

Da man har opdaget, at det er fejl, så spørger man landsstyret, som har løjet, i stedet for at spørge parlamentet, om de var enige i, at man ændrer på den vedtagelse.

Tænk engang, hvis det foregik mellem Folketinget og Europa-Parlamentet? Der ville blive et ramaskrig uden lige, og Rigsretten ville komme til at stå og hænge i flere dage.

Men sådan er det ikke på Færøerne. Det skal man være klar over. Og det er begrundelsen for, at Fremskridtspartiet ønsker disse sager debatteret i fuld offentlighed og ikke bare vedtaget bag Finansudvalgets lukkede døre.

Jeg anmoder medlemmerne om at læse de til betænkningen optrykte bilag.

Atli Dam (S):

Hr. formand! Jeg beklager at måtte tage noget af Folketingets dyrebare tid på denne den måske mest travle dag i året.

Men på grund af omstændighederne var det mig ikke beskåret at være her ved første behandling af dette forslag. Det kom nok så symptomatisk som en tyv om natten uden at have været anmeldt i forvejen.

Jeg havde undersøgt forholdene og mente, at jeg kunne tillade mig at være fraværende den dag.

Hvad selve forslaget angår, så er jeg naturligt enig med flertallet i, at denne tilbagetrækning skal afvises.

Men en af årsagerne til, at jeg tog ordet, er, at det undrer mig, at der er et mindretal bestående af De Konservative og Venstre, som ligesom begynder at fralægge sig ansvaret for den udvikling, hvoraf det, som sagen egentlig handler om, er en del.

For det er vel i og for sig en følgevirkning af det, vi foretog os i fællesskab den 6. oktober. Allerede dengang var det den danske regering, der satte hårdt mod hårdt og krævede, at flertallet i den såkaldte Finansieringsfond af 1992 var danske medlemmer, og som derfor har haft den afgørende indflydelse på, hvordan det videre forløb blev med den monopolisering, som mindretallet kritiserer.

Men jeg mener altså, at mindretallet i meget høj grad er ansvarligt for netop denne centralisme, denne centralisering, denne monopolisering, som nu finder sted, men jeg er enig med mindretallet i, at den er uheldig, og jeg tror også, at vi skal have den ændret, og jeg tror heller ikke på, at den nuværende regering ikke hen ad vejen vil være med til at foretage ændringer, der har saglig karakter, sådan som det fremføres her.

Jeg har spekuleret lidt på, hvad det er, der har ført til den voldsomme sprogbrug, som Fremskridtspartiet bruger i deres betænkning og i de taler, der blev holdt ved første behandling. Når man bliver lidt op i årene, bliver man måske lidt konservativ og begynder at beklage, at traditioner, der har været holdt i hævd, bortfalder, og det undrede mig, da jeg kom her, at man helt havde udryddet dette med »ærede medlem« osv., den urbane og værdige form, som forhandlingerne havde.

Men i dag har jeg noteret mig, at det er næsten ubegrænset, hvad man kan tillade sig at beskyldte andre for, politikere, eller hvem det nu måtte være: Svindel, korrupsion og slendrian, økonomisk tagselvbutik osv. Det beklager

[Atli Dam]

jeg, og jeg beklager faktisk også, at man ikke mere bruger – ja, det kan jeg notere mig i dag, for det var i går aftes, vi havde sankthans – at sende visse personer til Bloksbjerg eller også brænde dem på bålet. Men det er altså også opgivet her i landet, kan jeg forstå.

Er det sandsynligt, at det er en bekymring eller en saglig hensyntagen til den almindelige færings velfærd og fremtid, der ligger som baggrund for det, der bliver skrevet og sagt i denne sag? Jeg tror ikke på det. Jeg tror mere, det er det, at vi jo alle sammen siges eller menes at have indbygget en lille fascistoid eller racistoid djævel i os selv, som skal kildres en gang imellem.

Dette med at spekulere i forfølgelse af andre nationaliteter, specielt dem, der ikke er umiddelbare naboer, eller at mistænkeliggøre »fejlfarvede« har nu kørt længe og specielt i denne situation, hvor vi igen har etniske uroligheder i Europa, ja, endda krig, men den går ikke længere. Fremskridtspartiet er begyndt at tabe stemmer på den politik. Solidariteten er måske ved at finde vej tilbage, således at det ikke er så givende længere at forfølge mennesker på grund af hudfarve, nationalitet, politisk system osv.

Så det er nok gefundenes Fressen med færingerne i økonomiske vanskeligheder. Nu kan man rigtig gebærde sig om uansvarlighed, korruption osv. Man ved, det er forkert, man ved, at man skader færøsk økonomi og færøsk kreditværdighed, ja, den almindelige færing, men man fremturer. Færing er jo faktisk ikke fejlfarvede, de ligner næsten danskere, og de, der har boet her i nogle år, de opfører sig sandsynligvis stort set som danskere, men det er åbenbart alligevel anvendeligt at oparbejde nogle aggressioner.

Jeg fulgte debatten om Bornholms situation og bemærkede specielt Fremskridtspartiets kritik af det manglende omfang, som hjælpen til Bornholm havde. Der var ingen ende på velviljen, ja, øen burde endda omdannes til en skattefri zone. Alt sammen naturligt, fordi fiskeriet i Østersøen over en 2-3-årig periode var slået fejl.

Fiskeriet omkring Færøerne er også slået fejl, og fiskeriet er som bekendt overalt bortset fra i Barentshavet i dybtgående krise ressourcemeæssigt og prismæssigt. Men det har ingen relevans i denne sammenhæng. Her gælder det om at mistænkeliggøre alle mulige mennesker.

I den sidste ordførertale blev atter Atlantic Airways' forhold bragt på bane. Jeg kunne tænke mig, at vedkommende ordfører også havde bedt om Maersk Airs regnskaber. Ville det have været muligt at få dem fremlagt i Folketinget? Jeg tør næsten lægge hovedet på blokken for, at der er et kæmpestort underskud ved beflyvning af Færøerne.

Vi er før blevet ført bag lyset, fordi vi ikke måtte se Maersk Airs regnskaber. Det var i de første 5-6 år af 1980'erne, hvor man år efter år søgte om prisforhøjelser for ruten til Færøerne, fordi man påstod, at man havde underskud. Vi fik så et samarbejde med en gæv dansker, som hedder Ingolf Nielsen, men som faktisk blev slagtet af Maersk Air. Og den sag i Sø- og Handelsretten afslørede, at Maersk Air i alle de år havde ført os bag lyset og ikke havde et underskud, men et overskud på 30 mio. kr. på at beflyve Færøerne.

Så jeg synes, man skulle undersøge tingene en lille smule mere, før man begynder at optræde.

I dag kører Maersk Air med underskud. Men fru Kirsten Jacobsen tør alligevel påstå, at man kunne beflyve Færøerne tilfredsstillende. Der er ingen færinger, der har været tilfreds med beflyvningen af Færøerne. Færøerne har været stedbarn i den sammenhæng i alle årene og er det fortsat. Men vi skal nok klare den affære, og jeg vil anbefale fru Kirsten Jacobsen – jeg mener næsten, at Folketinget burde sætte det som en betingelse, når hun nu skal op til Færøerne igen – at hun prøver at flyve med Atlantic Airways. Så får hun i hvert fald service.

Jeg beklager, at jeg bruger Folketingets tid her. Det, der er sagt, er i og for sig ret usagligt; man kunne tilbagevise langt de fleste af de påstande, der er fremsat.

På det saglige plan vil jeg sige om selve det, at vi har fået en ny aftale mellem landsstyret og regeringen, at det er positivt. Det er et skridt i den positive retning. Men jeg er bange for, at skaden er sket, for vi tog forkert fat på problemet den 6. oktober. Jeg var selv med til at lave den aftale, og jeg følte faktisk, at jeg sad med en revolver for brystet; jeg havde ikke noget valg. Men vi greb det forkert an; vi baserede os for meget på teorier osv. uden at koncentrere os om de ting, som vi mangler på Færøerne. Vi har f.eks. ingen kreditformidlingslov for Færø-

[Atli Dam]

erne, og vi har ikke noget banktilsyn. Jeg havde ingen mulighed for at ...

Første næstformand (Ivar Hansen):

Taletiden er ved at udløbe.

Atli Dam (S):

Okay. Vi havde ingen mulighed for at konkludere de ting, der er sket i den finansielle sektor.

Men lad det nu fare; det kan vi nå at få rettet op på alt sammen; det kommer nok bare til at tage lidt længere tid, fordi arbejdet bliver så træneret, papirrusset, saboteret. Men vi kommer nok videre i fællesskab.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg beklager, at jeg er nødt til at benytte mig af flere korte bemærkninger.

Hr. Atli Dam prøvede på at bortforklare skandalerne. Det er ikke muligt; alle danskere har med egne øjne set det i aviserne, og vi har set det i fjernsynet. Alle og enhver ved, hvordan skandalerne flourer; alle og enhver ved også, hvordan de hænger sammen. Uanset hvor lang taletid hr. Atli Dam får, er det ikke muligt at bortforklare.

Når hr. Atli Dam siger, at dette forslag kom som en tyv om natten, og at det var grunden til, at hr. Atli Dam ikke kunne være her ved førstebehandlingen, så skyldes det åbenbart en misforståelse. Der blev indgået en aftale den 28. maj. Den samme dag udsendte Fremskridtspartiet en pressemeddelelse, som blev optaget af Ritzau, og hvori der stod, at Fremskridtspartiet ville begære aftalen til behandling i folketingsalen. Så det kunne alle og enhver vide!

At der så gik 14 dage, før regeringen fik taget sig sammen til at sende aktstykket til Finansudvalget, kan man jo ikke bebrejde Fremskridtspartiet; det må man spørge regeringen om. Og hvis man har kritik i den anledning, må den rettes til regeringen.

Så beklager hr. Atli Dam sig over Fremskridtspartiets tone og sprogrbrug. Jeg vil gerne sige til hr. Atli Dam, at det godt kan være, at vi har en stærkere tone end de andre. Vi har set de skandaløse forhold, vi har fået dem refereret, vi har fået syn for sagen ved bilag og besvarelser her. Og derforuden så stiger vores kritik,

jo flere penge de danske skatteydere skal sende op, og som skal forvaltes af de samme politikere, som er årsag til alle skandalerne.

Og når hr. Atli Dam siger, at man ikke kan få Maersk Airs regnskaber, vil jeg gerne sige til hr. Atli Dam: Maersk Air modtager ikke offentligt tilskud fra de danske skatteydere, og Maersk Air modtager heller ikke offentligt tilskud fra de færøske skatteydere.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Hr. formand, dette forslag er i sin helhed et skoleeksempel på det tidsspilde og det papirrusseri, som Fremskridtspartiet er årsag til, selv om man hyklerisk gør sig til talsmand for just det modsatte.

Med nogle få undtagelser er de fleste spørgsmål og svar gentagelser af forud bekendte forhold vedrørende Færøerne. Man kunne f.eks. anbefale Fremskridtspartiet at abonnere på et sammendrag af almindelige færøske nyheder. Men selvfølgelig har ethvert parti fuld ret til at få sin spørgelyst her i Folketinget tilfredsstillet.

Dog har Fremskridtspartiet glemt tre spændende spørgsmål vedrørende Færøerne. Og det er for det første spørgsmålet om, hvor meget landsstyret sparede statskassen for i tabte garantiudlæg for indskydere i færøske pengeinstitutter på op til 250.000 kr., hvis bankerne, og dermed sparekasserne, var gået konkurs på et tidspunkt efter den 6. oktober i fjor. Det er nemlig ret sandsynligt – vi får svar på det senere på dagen – at de danske skatteborgere blev sparet for mellem 1 og 2 mia. kr. i tab.

Og man kunne godt tænke sig at spørge, hvor meget færingerernes gennemsnitlige disponible indkomst er faldet i de sidste to år; for det må jo også have en vis interesse i en fælles rigssammenhæng.

Sandsynligvis er den færøske levestandard gået ned med mellem 35 og 40 pct. Det er i hvert fald et kvalificeret gæt fra dansk nationaløkonomisk side.

Og når ordføreren for forslagsstillerne fra Fremskridtspartiet spørger, hvor meget af Færøernes valutareserve efter Anden Verdenskrig der endte i Danmark, så er der ikke nogen tvivl om, at det allermeste af den pundreserve, Færøerne ejede eller havde til gode efter krigen, gik tilbage til Nationalbanken her.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg kan til oplysning for Tingets medlemmer sige, at det er min hensigt at nå frem til forespørgslenes begyndelse, inden vi holder midt-dagspause. Men det afhænger selvfølgelig lidt af, hvor længe debatten her trækker ud.

(Kort bemærkning).

Atli Dam (S):

Hr. Atli Dam har ikke noget at bortforklare. Tværtimod! Jeg har travlt med at forklare og belyse og analysere alle de steder, hvor jeg skal gøre dette, også her i Folketinget, hvis det er muligt, i Lagtinget på Færøerne og over for de færøske vælgere. Jeg skal jo stå til regnskab over for de vælgere og de almindelige færinger, hvis ve og vel åbenbart ligger fru Kirsten Jacobsen så stærkt på sinde. Og jeg kan sagtens stå til regnskab for dette, og jeg kan også stå til regnskab i hver eneste sag, som fru Kirsten Jacobsen kalder en skandale, uanset om det er i en retssal, eller hvor det nu måtte være.

Vedrørende Maersk Airs forhold – som fru Kirsten Jacobsen åbenbart ikke har interesse-ret sig for – så er det rigtigt, at disse regnskaber har været holdt hemmelige. Men ved den omtalte sag i Sø- og Handelsretten kom det frem, at det overskud på 30 mio. kr., der havde været i en årrække, bl.a. var blevet brugt til at dække underskuddet på Danairs beflyvning af to af de mindre danske lufthavne. Det er for så vidt helt i orden; vi skal jo hjælpe hinanden, hvor vi kan. Men man skal ikke gøre det under falsk varemærke.

Breckmann (KF):

Der er noget utrolig primitivt og hjælpeløst destruktivt over den måde, hvorpå Fremskridtspartiet – uden mindste forståelse for dobbeltårsagen til Færøernes dybe økonomiske krise, nemlig på den ene side gæld og på den anden side resourcesvind – har udvalgt sig dette lille øfolk som prægelnabe til at samle stemmer på hernede i Danmark.

Jeg har intet imod selv at blive nævnt som ophavsmand til nogle af de dystre spådomme, der allerede i efteråret og senere i foråret lød her fra Tingets talerstol, spådomme, der desværre på mange områder har vist sig at blive til virkelighed – til stor ulykke for Færøerne.

Jeg sagde f.eks. på et tidspunkt, at det sikkert bliver nødvendigt, at Danmark kommer til at medvirke med garantiordninger for Færøernes omlægning af den offentlige gæld til udlandet.

Jeg har også fremført, at vort husmarked har været meget højt belånt – måske med 6 mia. kr. – og at det står over for et totalt sammenbrud, hvis der skulle ske en exodus af færinger fra landet.

Nu har Det Rådgivende Udvalg vedrørende Færøerne desværre påpeget, at denne spådom måske bliver til virkelighed.

Jeg kritiserer dog på det allerkræftigste, at ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kim Behnke, under førstebehandlingen af aktstykket talte usandt, da han sagde, at Folkeflokkens har siddet i landsstyret i de sidste ti år minus otte måneder.

Det passer ikke. I den skæbnesvangre valgperiode på 4 år, fra 1985 til 1989, da Færøernes udenlandsgæld forøgedes fra 3 mia. kr. til knap 8 mia. kr., det vil sige 2½ gang, var Folkeflokkens fuldstændig uden indflydelse på landsstyret. Da var der en socialistisk regering – for resten den samme som den, der sidder nu, desværre. Sammen med Det Kristelige Folkeparti udgjorde den koalition fra 1985 til 1988 hele det færøske magtapparat, da vores nuværende gældsfield blev stablet op.

Folkeflokkens politiske udelukkelse dengang har nu kostet os vort samfunds økonomiske og dermed politiske selvbestemmelsesret; men det fratager dog desværre ikke os i Folkeflokkens fra et medansvar for den bratte opbremsning i 1989 og fremefter, efter at højkonjunkturen var overstået. Når et fly taber højde, gælder det om at dreje snuden opad og ikke tvinge den nedad i et spin. Det samme gælder for en økonomi.

Jeg kan ikke dy mig for at komme tilbage til spørgsmålet om beflyvningen af Færøerne, efter at talskvinden for partiet har været heroppe. Det viser sig, at Fremskridtspartiet har en mærkelig interesse i at fremme Maersk Airs sag over for Færøerne ved at foreslå en nedlæggelse ved statspåbud af Atlantic Airways, selv om det færøske flyselskab har 69 pct. belægning af sin sædekapacitet, sammenlignet med kun 38 pct. sædebelægning hos Maersk Air. Alligevel har Atlantic indvilget i at reducere sit samlede antal sæder på årsbasis med

[Breckmann]

2.000, mens Maersk i samme aftale om samarbejdet har forøget sit sædeantal med ca. 6.000 sæder på årsbasis. Det må jeg sige er en flot gestus fra færøsk side over for den danske konkurrent, der med et kæmpeunderskud kun flyver på Færøerne i dag for at skade Atlantic Airways. Det kan der ikke være nogen som helst tvivl om, for Maersk Air må have et dundrende underskud på den rute.

Jeg har i bemærkningerne til betænkningen til forslaget lagt mærke til, at Det Konservative Folkeparti og Venstre nu er begyndt at få øjnene op for, at IMF's rolle og især rollen hos den almægtige danske bankjunta, der nu styrer Færøerne totalt, hindrer genopretningen af den færøske økonomi. Bankernes eneste hensyn er at maksimere deres renteindtægt, selv om det betyder en indsnævring af vores resourceudnyttelse, en regulær lammelse af al foretagsomhed på Færøerne.

Man har hidtil stirret sig blind på en generel gældssanering af erhvervslivet. Det har medført et altomfavnende produktionsselskab, et færøsk Royal Greenland. Bankerne får pant i de færøske fiskebestande til deres egen rentefordel, og selvfølgelig er sådan et monopolistisk produktionsselskab et paradys, en tumleplads for færøske planøkonomer. Så i den henseende har færøske socialister vundet en kæmpesejr.

Jo længere – det har jeg sagt flere gange herfra – politikere i Danmark og på Færøerne afskyr at tage stilling til den kendsgerning, og jo længere man afstår fra at ændre Færøernes økonomiske forudsætninger for at genoprette vores konkurrenceevne, jo større bliver gældsbyrden, og jo dybere bliver ulykken, der kommer til at ramme Færøerne.

Det er dog fantastisk, at Fremskridtspartiets gang på gang gør sig til talsmand for skatteforhøjelser på Færøerne, for jo mere skat der skal betales, jo større bliver behovet for økonomiske hjælpebevillinger fra Danmark. Hvorfor prøver Fremskridtspartiet ikke at slå til lyd for, at man får en lavere skat, måske en proportional skat, på Færøerne. Vi burde have nogle oplagte forbilleder i de små øsamfund som Isle of Man, Guernsey og Jersey, hvor man får inddraget et meget større skatteprovenu end på Færøerne ved blot 20 pct. flat tax. Der betaler man de halve lønninger af de færøske, men dér har man også et meget mindre offentligt forbrug end på Færøerne.

Her i dag fristes man egentlig til at ønske SF tillykke med kravet om skatteforhøjelser på Færøerne. Det er nemlig lykkedes, og resultatet har vi her og nu, nemlig 1 mia. kr. mere for den danske stat at lægge ud til Færøerne, og jeg siger det igen: Dette er kun begyndelsen. Vi har absolut ikke set enden endnu.

Enhver økonomisk førstelektion – hvad enten man har blandingsøkonomiske eller liberale tendenser – er, at et forhøjet skattetryk kun tjener til at dæmpe en overophedet økonomi. Skatteforhøjelser i en krise er en ren lammelse for en økonomi, der er ved at visne, og det er det, der er sket på Færøerne efter den 6. oktober.

Færøernes landskasse koster cirka 200.000 kr. pr. færøsk husholdning, og det er jo mere end dobbelt så meget, som to pensionister får i årsindtægt, og det tør vel næppe siges, at omfordelingen på Færøerne mere end i Danmark går fra rig til fattig. Men de offentligt ansatte hører vel med til de velbjærgede i vores kriserammede økonomi, på samme måde som de gør det her i Danmark.

Dette statslån viser, som jeg sagde før, en ny drejning. Det viser sig her, at regeringen slipper kravene til Lagtinget og landsstyret om en reduktion af vor offentlige virksomhed. Det lyder som et signal om, at det er i orden, at man overtrækker landskasseregnskabet. Det lyder, som om det er i orden, at man forhøjer skatterne. Men der blev ikke sagt noget som helst om, at lønningerne og dermed de offentlige udgifter må og skal reduceres.

Det kræver trods alt ikke mere end en henseforstand at fatte, at i en skrantende økonomi er en forhøjelse af skattetrykket den værste dødssynd, som kun kan forværre økonomiens stilling. Men vi høster vel nu straffen for den trossætning og tidsånd, der siger, at erhvervene og de private husholdninger er stederne, hvor man bringer ofrene for, at den offentlige sektor ikke skal miste noget som helst.

En nedskæring af den offentlige sektor er derfor meningsløs for socialister, der tror, at kun i stats- og landskassen er der endnu udækkede behov. Men for os borgerlige er en fjernelse af skatteloftet – pålagt Lagtinget og landsstyret af den danske stat – og en forhøjelse af afgifter og indkomstskatter det rene fordærv. At det har været fordærv, har vi beviserne for. For enhver procents forhøjelse af skat-

[Breckmann]

ten giver ikke mere, heller ikke det samme, men et mindre provenu til landskassen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Breckmann sagde, at Fremskridtspartiets forslag var tidsspilde. Fremskridtspartiet synes ikke, at det er tidsspilde, at de danske skatteydere får kendskab til den ubegrænsede pengestrøm, det efterhånden er blevet for vane at sende til Færøerne.

Hr. Atli Dam beskyldte Fremskridtspartiet for racisme. Hvis hr. Atli Dam mente i forhold til færingerne, så tror jeg mere, det var en tale-måde, og jeg opfatter det ikke særlig alvorligt. Jeg opfatter det mest som et forsøg på at sige noget, når man ikke rigtig har noget at sige. Hr. Atli Dams tidligere finansminister, hr. Breckmanns partifælle, brugte en anden terminologi, når han blev anklaget for skandalerne. Så sagde han, at der var tale om religionsfølgelse. Meget kan vi jo komme ud for, og det gør vi da også, men jeg tager det ikke så tungt. Jeg tror ikke, der er én færing, der tror, at Fremskridtspartiet har racistiske tilbøjeligheder, heller ikke – bestemt slet ikke – over for færingerne.

Hr. Atli Dam sagde også, at der ikke var noget at bortforklare. Nej, men tunnelerne står der, i kilometerlange køer efter hinanden. Pengene er brugt. De fiktive egenkapitaler i de overbelånte skibe er der ført retssager om. Og dommeren siger, at når politikerne selv er medvirkende til det, kan man jo ikke dømme nogen for det. Det færøske socialvæsens kaos er afdækket af den danske rigsrevision. Her har man givet op.

Det kan godt være, at hr. Atli Dam som tidligere lagmand ikke føler, at man skal bortforklare det, og det synes jeg da også er ærligt spil. Men sådan er kendsgerningerne.

Hr. Atli Dam mener, at Fremskridtspartiets opførsel er primitiv, og at det er stemmefiskeri. Nej, det er et udtryk for, at Fremskridtspartiet føler et dybt ansvar over for de danske skatteyderes penge og ikke holder skatteyderne i uvidenhed om de rullende milliardbevillinger, som dette Folketing sender op til nogle politikere, som har bevist, at de hverken har evne eller vilje til at administrere det færøske samfund.

Jeg skal meget beklage, at hr. Kim Behnke ved førstebehandlingen gjorde sig skyld i en

fejltagelse og påstod, at Folkeflokket havde været i regering i alle ti år bortset fra otte måneder. Hr. Kim Behnke havde papiret, men læste forkert op, så jeg vil gerne lige sige, hvad der er det rigtige: Det er alle ti år bortset fra fire år. Og i disse seks år har Folkeflokket enten haft statsminister- eller finansministerposten, hvilket dog er ret betydeligt.

Når Fremskridtspartiet taler om skandalerne i Atlantic Airways, skyldes det jo, at trafikken sker for offentlige penge, herunder også danske skatteyderpenge, hvorimod det ikke kommer skatteyderne ved, om Maersk Air har overskud eller underskud, for det er deres egne penge.

Og når Fremskridtspartiet ikke vil gå med til at nedlægge Maersk, skyldes det for det første, at vi ingen mulighed har for det, og for det andet, at vi går ind for fri konkurrence og ikke monopolforetagender. Så ville Atlantic's underskud sikkert også blive meget større. Og skat kan vi jo ikke blande os i – det ved hr. Breckmann godt – skat er et særanliggende for Færøerne.

Så har jeg et sidste spørgsmål til finansministeren, og det er i anledning af det, hr. Breckmann sagde om – jeg tror, betegnelsen var bankmafiaen. Jeg tror, hr. Breckmann mente bestyrelsen i Finansieringsfonden af 1992. Der har jo været talt meget om, at man skulle ændre på sammensætningen. Den har jo i øjeblikket dansk flertal. Jeg vil gerne spørge finansministeren, om vi kan være helt sikre på, at dette flertal i Finansieringsfonden, som er meget afgørende for, hvordan beslutninger træffes, ikke bliver ændret.

Jeg vil gerne sige, at vi skulle have en forespørgsel om dette emne, fordi Fremskridtspartiet føler, at de forhold, der er på Færøerne, burde undersøges. Ved den blotte mistanke i Danmark om et eller andet sætter man dommerundersøgelser i gang og nedsætter kommissionsdomstole. Vi har så mange af slagsen, at vi skal have mange reoler til dem. På Færøerne sker der ingenting. Og vi mente i og for sig, at det var på tide at få sat en dommerundersøgelse i gang på Færøerne både om de politiske og om de økonomiske forhold, og før den var tilendebragt, mente vi ikke, at man skulle sende flere penge derop. Men af hensyn til sommerferien osv. har det ikke kunnet lade sig gøre, men nu er det i hvert fald ført til referat, at det var det, der var meningen.

[Kirsten Jacobsen]

Jeg vil anbefale, at man stemmer for forslaget om at trække finansministerens aktstykke om 1 mia. kr. i statslån til færingerne tilbage.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Hr. formand, det er usandt, at det var Rigsrevisionen, der påpegede nogle regnefejl og nogle manglende reglementer i den færøske socialforvaltning. Det var vores landsrevision. Det står sort på hvidt i nogle af de svar, vi har fået udleveret i PØU-udvalget.

Den færøske sociallovgivning og den færøske socialforsorg koster 31 pct. af det færøske lagtingsbudget, og det er inklusive statsstøtten. Den danske socialforvaltning og socialforsorg koster 46 pct. af den danske finanslov. Det betyder, at Færøernes socialvæsen koster betydelig mindre end den danske, der koster 32.000 kr. pr. dansk indbygger. Den koster nemlig kun 15.000 kr. pr. færøsk indbygger.

Det offentlige lagtingsbudget er faldet fra 3.500 mio. kr. i 1989 til 2.600 mio. kr. i år. Desværre har man nu fra dansk side måske sluppet kravet om disciplin, om budgettær disciplin, og det er jeg ked af.

I det offentlige er lønreduktion på Færøerne allerede konstateret og gennemført med 10 pct.s lønedsættelse. Den private erhvervssektor har båret det allermeste af den nedgang i de samlede lønudbetalinger, der har været: fra 4,5 mia. kr. i 1989 til 3,5 mia. kr. i år. Jo, vist har den færøske borger betalt prisen for den krise, vi lever i; vi har betalt en overpris på grund af den kreditværdighed, som vi desværre mistede, og handlefriheden til selv at kunne omforhandle vores udenlandsgæld, efter den 6. oktober i fjor. Og nu må måske 2.000 færinger drage udenlands for at bo og arbejde alene i dette år.

(Kort bemærkning).

Atli Dam (S):

Jeg lovede mig selv at hjælpe formanden ved ikke at svare, så han kunne komme videre til dagens vigtigste emne, men når der bliver fremsat direkte usande påstande, må man jo svare.

Der er ingen dommer, der har sagt, at færøske politikere er medvirkende til de sager; det er der ingen dommer der har sagt. Tværtimod

har anklagemyndigheden anset dommen for at have en sådan karakter, at der er god mulighed for at appellere sagen, netop fordi anklagemyndigheden fritager de færøske politikere for medvirken.

Der ligger tunneler i kilometervis – det er da godt; det er da værdier, der bliver liggende! Vis mig en lille flække i Danmark, eller vis mig en enkelt lille gård, der ikke har vejforbindelse, hvor man kan komme til med automobil! Er det ikke et gode, som vi alle sammen skal være glade for?

Og når fru Kirsten Jacobsen siger, at jeg har beskyldt Fremskridtspartiet for at være racistisk og fascistisk, vil jeg sige, at jeg med vilje gjorde mig den umage at sige, at man havde en racistoid og fascistoid holdning, og at når det nu ikke var in mere, så måtte man finde sig et alternativ, nogle, man kunne oparbejde aggressioner over for.

Men der var én positiv ting i fru Kirsten Jacobsens sidste indlæg. Hun går ind for fri konkurrence. Vil fru Kirsten Jacobsen love mig, at vi sammen, i fællesskab, over for Trafikministeriet, og hvor det nu måtte være, går i krig med at skaffe fri konkurrence, sådan at Atlantic Airways kan opnå de liberale rettigheder, som nu er in i hele Europa?

Vi har søgt om at få lov til at mellemlande i Thisted til gavn for de folk, der bor et sted, hvor ingen andre vil flyve. Vi fik nej. Skaf os en indenrigsrute eller to, så kan vi købe en maskine mere, og så kan vi i fællesskab optjene virkelig store penge.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er helt rigtigt, hr. Atli Dam, Fremskridtspartiet har faktisk i 20 år herinde i Folketinget talt for, at man skulle give selv indenrigsflyvningen i Danmark fri konkurrence, vi er bare ikke blevet hørt, hr. Atli Dam. Men vi har ikke skiftet standpunkt, vi går stadig væk ind for fri konkurrence, for vi tror, det er bedst for alle parter.

Jeg er da enig med hr. Atli Dam i, at tunneler er gode, og det er jo varige værdier, og vejforbindelser er også gode. Men hvis man ikke har så mange penge, er det jo ikke altid, at man kan bruge mange, mange millioner kroner for at skabe en lettere vejforbindelse for 10-12 mennesker; så kan det godt være, at man må

[Kirsten Jacobsen]

prioritere på en lidt anden måde. Det er egentlig det, vores kritik har gået på.

Til slut må jeg bare sige, at jeg håber på, at finansministeren besvarer de spørgsmål, som Fremskridtspartiet har stillet til ham.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Jeg vil gentage, at jeg ønsker Folkeflokkens fuldstændig og aldeles fritaget for ansvar for den gældsætning, som Færøerne var udsat for især fra 1985 til 1989. Derimod har vi efter vores genindtræden i landsstyret, fra 1989 til i år, ikke blot klaret at standse forøgelsen af den færøske udlandsgæld, vi har endda klaret at nedbringe den med ca. 1 mia. kr.

Spørgsmålet er bare, om vi på grund af de skatteforhøjelser, der nu fuldstændig har lammet og ødelagt al økonomisk vækst på Færøerne, klarer os stort længere. Det er jeg desværre bange for bliver vanskeligt, og derfor appellerer jeg til Folketinget og regeringen om forståelse og om samarbejde.

Man kritiserer os deroppe på vores 18 stormomsuste klippeøer, på Færøerne, hvor der efter alle normale geografiske regler slet ikke burde have været noget som helst økonomisk liv, men hvor det er lykkedes os at skabe et sammenhængende, nogenlunde moderne samfund. Og det er sket efter midten af 1960'erne.

Dengang før krigen, da vores eksport, som Fremskridtspartiet har bedt om oplysninger om, kun var på 3 mio. kr. – den svingede mellem 3 og 7 mio. kr. igennem 1930'erne – var Færøerne et regulært uland. Efter at Danmark havde fået jernbaner, flyvepladser, færgelejer og dobbeltsporede motorveje, sejlede færingerne stadig væk i åbne både på små bitte træfærger, og vi gik på grusede fjeldstier. Det er det trods alt lykkedes os at forandre, således at vi nu har en moderne infrastruktur, som har en mulighed for at klare et moderne samfunds indretning.

Finansministeren (Lykketoft):

Fru Kirsten Jacobsen har spurgt, om regeringen ville lave aftalen med Færøerne om, hvis der kom saglige indvendinger. Det er ikke min vurdering, at der er kommet saglige indvendinger, og derfor har regeringen ikke ønsket at lave aftalen med Færøerne om.

Så er jeg blevet stillet en lang række nye spørgsmål. Jeg vil sige om det, at det er et meget betydeligt antal spørgsmål, jeg har besvaret. Jeg har svært ved at forestille mig, at der kan stilles og besvares flere, der kan bidrage til oplysning af denne sag.

Til hr. Breckmann vil jeg bare gøre den ene bemærkning, at jeg kender jo hr. Breckmanns almindelige politiske synspunkter, men hr. Breckmann må have forståelse for, at det nok ville have været svært hernede i det lille Danmark at forstå, hvis Færøerne havde bevaret et skattesystem, der afveg så dramatisk fra det danske, at der både direkte og indirekte tilføres betydelige midler til Færøerne.

Og til fru Kirsten Jacobsen vil jeg bare afslutningsvis sige, at regeringen ikke har nogen planer om eller noget ønske om at ændre sammensætningen af Finansieringsfondens bestyrelse.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Jeg vil takke ministeren for hans sidste bemærkning her og for hans holdning til sagen i dens helhed.

Jeg kan måske lige tilføje omkring det færøske skattesystem, at sådan som det har været, så kan vi vistnok takke en lempelig beskatning af både indtægter og måske især af formue – eller den form for opsparing, som vi har brugt mest på Færøerne, nemlig almindelig sparebog i banker og sparekasser – for en stor del af den fremgang, der har været på Færøerne i nyere tid.

Selvfølgelig er der indbygget fejl i enhver god sag, og de fejl har somme tider en tendens til at vokse. Der har vistnok også været nogle negative tendenser som resultat af den færøske skattelovgivning, som vi kendte den; men det er utroligt, så hurtigt vores økonomiske situation på Færøerne er forværret, efter at vi har indført danske tilstande – eller mere danskliggende tilstande – i vores beskatning af indtægt, formue og opsparing.

Jeg håber, at regeringen og landsstyret – selv om vi desværre nu har både en socialistisk regering i Danmark og et socialistisk landsstyre på Færøerne – vil kunne forstå Færøernes egenart og vigtigheden af, at vi har så mange særprægede ordninger, der passer til det færøske system – og derfor ikke til det danske sy-

[Breckmann]

stem – som overhovedet muligt. Deri ligger vores eneste håb om en fremtid for Færøerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 8 (FP) stemte for, 114 (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

36) *Anden behandling af lovforslag nr. L 346:*

Forslag til lov om ændring af lov om Giro-Bank A/S.

Af ministeren for kommunikation og turisme (Arne Melchior).

(Fremsat 22/6 93. Første behandling 23/6 93. Betænkning 23/6 93).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.45.

Mødet udsat kl. 12.39

Mødet genoptaget kl. 13.45.

Den sidste sag på dagsordenen var:

37) *Forespørgsel nr. F 28:*

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?«

Af Løvig Simonsen (S), Engell (KF), Ivar Hansen (V), Gade (SF), Aage Brusgaard (FP), Bente Juncker (CD), Bilgrav-Nielsen (RV) og Glønborg (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 4/6 93. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/6 93).

Formanden:

Der er efter ønske fastsat en taletid for ordførerne i første omgang på indtil 20 minutter.

Begrundelse

Frank Jensen (S):

Folketinget kan i dag se tilbage på et begivenhedsrigt folketingsår på såvel indenrigspolitikken som udenrigspolitikken område. Man kan ikke fortænke nogen i, at de har mistet pusten undervejs, når vi ser tilbage på det store reform- og lovgivningsarbejde, der er behandlet her i Tinget de seneste måneder. Sjældent har forandringsvindene blæst så kraftigt, som det har været tilfældet de seneste 12 måneder.

Der er mange store begivenheder, som fremkaldes på nethinden ved et tilbageblik. Lad mig blot nævne fjernelsen af usikkerheden om Danmarks forhold til EF, dannelsen af en ny regering, en flertalsregering, verdenssamfundets svære opgave med at tackle den uhyggelige krig i det tidligere Jugoslavien, fremsættelse og vedtagelse af en helt ny arbejdsmarkedsreform og fremsættelse og vedtagelse af en helt ny sammenhængende økonomisk og beskæftigelsesfremmende politik: »Ny kurs mod bedre tider«. Ja, der er så sandelig meget at tage fat på ved denne debat.

Vi ser frem til statsministerens besvarelse af dagens forespørgsel: »Hvilke oplysninger kan